

LES CIUTATS DELS SONG I LA CONQUESTA MONGOL EL FINAL DE L'EXPANSIÓ MONGOL

La mort de Chinggis no va aturar l'expansió mongola. En aquell moment, els seus millors generals, Jebe i Subedei, ambdós procedents dels primers temps a l'estepa, ja havien conquerit tot l'imperi Corasmi, fins al mar Caspi, i havien prosseguit cap a les muntanyes del Caucas i les estepes del sud de Rússia. A més, l'any 1223 van finalitzar la conquesta de l'imperi Jin i van estendre els dominis mongols fins al riu Iàngtsé. El nou Khan va ser Ogodei, el successor designat per Chinggis. Cap dels khans que succeïren Chinggis tindria la personalitat carismàtica del fundador i tots eren bevedors empedreïts que van tenir vides curtes.

Amb Ogodai, l'empenta cap a un estil de vida sedentari va fer-se evident l'any 1235 amb la fundació de la primera ciutat mongola, la capital Karakorum, al mig de les prades mongoles. Malgrat la seva localització, era una ciutat notablement cosmopolita, amb dues mesquites, temples budistes i taoistes i una església cristiana nestoriana. Però Karakorum va ser construïda lluny de les grans rutes comercials. La seva localització, sense aigua ni terra cultivable a prop seu, va suposar una pressió innecessària per a la població sedentària que havia d'aprovisionar-la. Com ja veurem, Guillaume de Rubrouck, un dels nostres viatgers, va adonar-se que 400 carros entraven a la ciutat a diari, carregats amb els subministraments del dia a dia. A llarg termini, aquesta pressió esdevindria insostenible.

L'any 1241, Ogodei va envair Polònia i Hongria, saquejant ciutats i devastant la terra: quasi la meitat de la població d'Hongria va morir, per la força o per epidèmies. Aquesta expansió agressiva pot ser explicada parcialment atès que la gran mida i l'èxit de l'exercit mongol va crear una inèrcia inexorable cap a conquestes addicionals. A més, a camp obert els mongols eren quasi imparables, ja que comptaven amb la millor cavalleria lleugera del món i eren capaços de maniobrar amb una velocitat i disciplina inigualables per a la pesada cavalleria europea. Però la seva mort abans d'hora va posar fi a l'expansió mongola a Europa. Allò que a llarg termini va aturar l'avançada mongola va ser el fet que el seu aparell militar depenia

dels entre cinc i deu cavalls addicionals que cada soldat portava amb ell: i els cavalls necessitaven pastura.

Mireu els mapes: veureu que els mongols eren un remolí, però un remolí que seguia els camins de la ruta de la seda i que galopava sobre l'herba de les estepes. Un cop que Hongria havia sigut devastada, Europa Occidental tenia massa boscos i muntanyes i hi mancava la terra de pastura. Però per entendre què va salvar Europa, també haurem de tenir present el fet que els mongols no tenien un sistema establert de successió. Cada cop que un Khan moria, es convocava el Kuriltai.

A aquest, hi assistien els caps de totes les tribus, i les rivalitats s'intensificaven ja que el Khanat era atorgat per elecció. Cada mort entorpia la jerarquia de lleialtats i era seguida de greus disputes, que acostumaven a durar un parell d'anys i que aturaven tota la seva activitat. El caos que prosseguia va ser empitjorat pel fet que els successius Khans mongols van tenir vides curtes. Es va trigar dos anys per entronitzar Guyuk com a Gran Khan l'any 1246, en part degut a les rivalitats entre les mares dels candidats. Val la pena recordar que les dones jugaven un paper actiu a la societat mongola i que tenien un poder significatiu en la presa de decisions.

A la cerimònia de coronació de Guyuk hi van assistir 4.000 delegats de tot Euràsia, incloent-hi europeus occidentals. Giovanni Carpini, un altre dels nostres viatgers, va assistir-hi. Però Guyuk també va viure poc. Després de la seva mort, un Kuriltai extremament violent que va durar tres anys finalment va entronitzar Möngke l'any 1251. Aquest va ser un assumpte sangonent i per assegurar el seu poder, Möngke va iniciar l'última gran onada de conquestes mongoles i ho va fer amb l'ajut dels seus dos germans, Hülegü, a qui va confiar la conquesta de l'Àsia occidental, i Khubilai, a qui va enviar a conquerir la Xina dels Song, és a dir, la Xina al sud de riu **langtsé**. L'any 1258 Hülegü va conquerir l'altament urbanitzat Pròxim Orient amb l'ajut d'enginyers xinesos i va demolar el Califat abbàssida, **després d'arrasar** Bagdad. Ell clamava que les 200.000 morts i el saqueig de Bagdada van portar un botí immens per a **l'establiment mongol**.

La conquesta va tenir altres efectes duradors, el pitjor dels quals va ser la destrucció de la xarxa subterrània de **canals d'irrigació a Iran**. Sense aquesta irrigació vital, part del territori va tornar a convertir-se en desert, com havia succeït a l'Àsia Central després de la destrucció de les preses que canalitzaven l'agüa fins a les ciutats. La conquesta mongola va deixar una empremta duradora i molt negativa per al destí del Pròxim Orient. Fins i tot la presència naval musulmana a

l'oceà Índic es va aturar. Cinquanta anys després, les expedicions de Zheng He iniciades pels xinesos **aprofitarien l'avantatge d'aquest buit.**
I, finalment, l'arribada portuguesa a l'oceà Índic també se'n beneficiaria.